

Fylkesmannen i
NORDLAND

- vinner til Nordlands beste

Veileder for miljøtilskudd i jordbruket

Søknadsomgangen 2014

Versjon nr. 01

Foto:

Forsidebilde fra Tjøtta i Alstahaug kommune: Gunnar Nygaard

Øvrige foto: Ingvild Gabrielsen, Gunnar Nygaard, Bioforsk Kvithamar, Bioforsk Tjøtta, Åsa Hellem

Endringer i søknadsomgangen 2014

Endringer i FOR 2013-06-25-834 Forskrift om miljøtilskudd til jordbruket, Nordland

§ 5. Miljøtilskudd til slått av lokalt verdifulle jordbrukslandskap

Forskriften er endret, slik at slått av veikanter utmåles i meter i stedet for dekar.

§ 7. Miljøtilskudd til drift av beitelag

Forskriften er endret, slik at Fylkesmannen fastsetter retningslinjer for godkjenning av nye beitelag. Fylkesmannen fastsetter også egne satser for «hest/storfe og småfe» i stedet for «hest/storfe og sau/geit». Årsaken til den siste endringen er at det gis tilskudd per heimsanka dyr, noe som inkluderer både sau og lam.

§ 12. Miljøtilskudd til friarealer for gås

For søknadsomgangen 2013 fastsatte forskriften at tilskuddet skulle beregnes ut fra dokumentert beiting året før. Hvilke(t) år som tilskuddet skal beregnes ut fra står ikke lenger i forskriften. Dette er i stedet tatt inn i vilkårene i veiledningsheftet: «Kommunen avgjør i hver søknadsomgang om et område skal gis tilskudd som lavt, middels eller høyt belasta. Denne avgjørelsen bygger på en vurdering av den gjennomsnittlige belastningen i søknadsåret og de to årene før.»

§ 25. Miljøtilskudd til spredning i vår/vekstsesongen

Forskriften er endret, slik at tilskuddsordningen kun omfatter spredning av husdyrgjødsel på engareal hvor det ikke spres husdyrgjødsel etter 15. august.

Endringer i vilkårene for søknadsomgangen 2014 i forhold til søknadsomgangen 2013

Det er gjort noen endringer i veilederen for 2014 i forhold til i utgaven for 2013. Noen av disse

gjør den opprinnelige teksten mer presis, mens andre er endringer i vilkårene for enkelte av ordningene.

Her er en oppsummering av de viktigste endringene i veilederen for søknadsomgangen 2014:

1A Miljøtilskudd til slått av områder valgt ut av kommunen - § 5 nr. 1

- Presisering: Ordningen kan ikke kombineres med ordning nummer 2.

1B Miljøtilskudd til slått av veikanter - § 5 nr. 2

- Endring: Veikanter langs riks-, fylkes- og kommunale veier omfattes ikke lenger av ordningen
- Endring: Veikanten skal i kartet i det elektroniske søknadssystemet tegnes som ei linje (ikke som et areal)
- Endring: Tilskuddet skal fra 2014 utmåles i meter (ikke i dekar)
- Nytt krav: Veien må være opparbeidet og synlig på flybilder
- Presisering: Det gis kun tilskudd til én årlig slått av samme veikant
- Presisering: Veikanten må grense mot fulldyrka eller overflatedyrka jord som foretaket eier eller leier, og som høstes ved slått, eller har åkervekster.

2. Miljøtilskudd til beite av lokalt verdifulle jordbrukslandskap - § 6

- Presisering: Ordningen kan ikke kombineres med ordning nummer 1A.
- Presisering: Hjort omfattes ikke av ordningen

3. Miljøtilskudd til skjøtsel (slått) av slåttemark - § 8

- Noen språklige endringer

4. Miljøtilskudd til beite av kystlynghei - § 9

- Noen språklige endringer
- Endring: Beitesesongen i kystlyngheia endret fra 6 til 7 måneder i søknadsåret
- Nytt krav: Driftsopplegget må være godkjent av Mattilsynet

5. Miljøtilskudd til (maskinell) slått av biologisk verdifulle arealer - § 10

- Noen språklige endringer
- Presisering: **Maskinell slått** = slått med 4-hjuls traktor
- Presisering: Ordningen kan ikke kombineres med ordning nr. 6

6. Miljøtilskudd til beite av biologisk verdifulle arealer - § 11

- Noen språklige endringer
- Presisering: Ordningen kan ikke kombineres med ordning nr. 5

7. Miljøtilskudd til friarealer for gås - § 12

- Noen språklige endringer
- Presisering: Gåsa skal ikke jages
- Presisering: Det forutsettes at foretaket samtykker i at det utføres registreringer på arealene, og ved forespørsel bidrar med opplysninger om gåsebeitingen
- Ved søknad: Foretaket skal plassere arealet i samme kategori som det ble gitt tilskudd for i 2013

- Presisering: Kommunen fastsetter endelig kategori etter belastningen i søknadsåret og de to årene før

8. Miljøtilskudd til bevaringsverdige husdyrraser - § 13

- Noen språklige endringer
- Endring: Talletidspunktet endres fra 1. januar til 31. juli i søknadsåret
- Presisering: Steigarsau må fra 2014 være registrert i «låst kode» som steigarsau i Sauekontrollen til Animalia. (Når det gjelder nordlandshest/lyngshest, sidet trønder-/nordlandsfe, telemarksfe og vestlandsk fjordfe gjelder de samme dokumentasjonskravene for raserenhet som i 2013.)

9. Miljøtilskudd til (manuell) skjøtsel (slått) av gamle enger - § 14

- Noen språklige endringer
- Presisering: **Manuell slått** = slått med ljà, tohjulstraktor e.l.
- Presisering: Slåttemarker som i de aktuelle områdene er klassifisert for A eller B i Naturbase omfattes ikke av denne ordningen

10. Miljøtilskudd til hesjing - § 15

- Presisering: Formålet med ordningen er å ta vare på og synliggjøre en tradisjonell driftsform
- Presisering: Det forutsettes at hesjingen skjer på tradisjonelt vis
- Presisering: Arealet som høstes skal være fulldyrka eller overflatedyrka

11. Miljøtilskudd til skjøtsel av gravminne - § 16

12. Miljøtilskudd til skjøtsel av gravfelt - § 17

13. Miljøtilskudd til skjøtsel av andre automatisk fredag kulturminner - § 18

- Noen språklige endringer
- Presisering: Formålet med ordningen er at automatisk freda kulturminner skal kunne framstå som synlige
- Presisering: Det gis ikke tilskudd for kulturminner som etter skjøtsel fortsatt ikke er synlige. Det gis heller ikke tilskudd til skjøtsel av kulturminner med «uavklart status» i databasen Askeladden

14. Miljøtilskudd til skjøtsel av steingjerder - § 19

15. Miljøtilskudd til vegetasjonssone - § 22

16. Miljøtilskudd til stubb i områder med jordtap - § 23

17. Miljøtilskudd til vedlikehold av fangdammer - § 24

- Ingen endringer

18. Miljøtilskudd til spredning (av husdyrgjødsel) i vår/vekstsesongen - § 25

- Vilkårene er vesentlig endret
- Endring: Omfatter kun spredning av husdyrgjødsel på eng
- Endring: Areal for tilskudd beregnes nå etter størrelsen på engarealet som det er spredt husdyrgjødsel på seinest 15. august (ikke etter det totale spredearealet)
- Presisering: Det omsøkte arealet må i søknadsåret faktisk brukes som spredeareal for husdyrgjødsel
- Presisering: For disse arealene gis det ikke dispensasjon for spredning etter 15. august
- Presisering: Etter 15. august kan det ikke spres husdyrgjødsel, silopressaft eller regnvann fra gjødsellager på dette arealet

- Presisering: Hvis noe husdyrgjødsel på eid eller leid areal på foretaket spres etter 15. august på andre engareal eller på åpen åker, må denne gjødsla moldes ned for at foretaket for de øvrige engarealene fortsatt skal være tilskuddsberettiget for *Miljøtilskudd til spredning i vår/vekstsезongen*.
- Presisering: Spres husdyrgjødsel etter 15. august på andre areal, skal disse arealene ikke inngå i beregningsgrunnlaget for denne ordningen
- Presisering: Omsøkt areal kan ikke dobles hvis det spres to ganger på samme areal

19. Miljøtilskudd til beitelag - § 7

- Noen språklige endringer
- Nytt: Laget må ha minst 2 aktive medlemmer
- Nytt: Antall dyr som slippes på beite må tilsvare minst 150 småfe (10 småfe tilsvarer 1 storfe)
- Nytt: Beitelaget må ha beiterett i området som benyttes til beite
- Nytt: Laget må organisere effektivt og forsvarlig tilsyn og sanking av egne og andres dyr i beiteområdet
- Nytt: Beiteområdet må være angitt på kart
- Presisering: Det gis tilskudd til hest, storfe og småfe

Iverksettelsen av følgende ordninger er utsatt til 2015:

- Miljøtilskudd til skjøtsel av viktige kulturhistoriske områder - § 20
- Miljøtilskudd til ugjødsla randsone i eng i prioriterte områder - § 21

Innføring av to satser er for følgende ordninger utsatt til 2015:

- Miljøtilskudd til vegetasjonssone i prioriterte områder - § 22
- Miljøtilskudd til vedlikehold av fangdammer i prioriterte områder - § 23

Foreløpige tilskuddssatser for 2014

De foreløpige tilskuddssatsene er ikke endret i forhold til søknadsomgangen 2014.

Innhold	
Innledning	7
Hvem kan gis miljøtilskudd?	8
Krav om miljøplan	9
Planer for tiltak eller krav om skjøtelsesplan?	10
Søknad, saksbehandling og utbetaling	11
Ordninger for miljøtilskudd til foretak	11
Miljøtema kulturlandskap	12
Aktivitetsområdet <i>Regionalt prioriterte kulturlandskap</i> :	12
Miljøtilskudd til slått av lokalt verdifulle jordbrukslandskap - § 5 i forskriften ...	13
1A. Miljøtilskudd til slått av lokalt verdifulle jordbrukslandskap (valgt ut av kommunen)	13
1B. Miljøtilskudd til slått av veikanter i jordbrukslandskapet (velges ikke ut av kommunen)	13
2. Miljøtilskudd til beite av lokalt verdifulle jordbrukslandskap (valgt ut av kommunen) - § 6 i forskriften.....	14
Miljøtema biologisk mangfold	15
Aktivitetsområdet <i>Utvalgte naturtyper</i> :	15
3. Miljøtilskudd til skjøtsel (slått) av slåttemark - § 8 i forskriften	16
4. Miljøtilskudd til beite av kystlynghei - § 9 i forskriften	16
Aktivitetsområdet <i>Prioriterte naturverdier</i> :	17
5. Miljøtilskudd til (maskinell) slått av biologisk verdifulle arealer - § 10 i forskriften	17
6. Miljøtilskudd til beite av biologisk verdifulle arealer - § 11 i forskriften	18
7. Miljøtilskudd til friarealer for gås - § 12 i forskriften	18
Aktivitetsområdet <i>Husdyr, kulturplanter og genressurser</i> :	19
8. Miljøtilskudd til bevaringsverdige husdyraser - § 13 i forskriften	19
9. Miljøtilskudd til (manuell) skjøtsel (slått) av gamle enger - § 14 i forskriften	20
Miljøtema kulturminner og kulturmiljøer	21
Aktivitetsområdet <i>Andre tradisjonelle driftsformer</i> :.....	21
10. Miljøtilskudd til hesjing - § 15 i forskriften	21
Aktivitetsområdet <i>Automatisk freda kulturminner</i> :.....	21
11. Miljøtilskudd til skjøtsel av gravminne - § 16 i forskriften.....	22
12. Miljøtilskudd til skjøtsel av gravfelt - § 17 i forskriften.....	22

13. Miljøtilskudd til skjøtsel av andre automatisk freda kulturminner - § 18 i forskriften.....	22
Aktivitetområdet <i>Nyere tids kulturminner:</i>	23
14. Miljøtilskudd til skjøtsel av steingjerder - § 19 i forskriften	23
Miljøtema avrenning til vassdrag og kyst	24
Aktivitetområdet <i>Avrenning, andre områder:</i>.....	24
15. Miljøtilskudd til vegetasjonssone - § 22 i forskriften.....	24
16. Miljøtilskudd til stubb i områder med jordtap - § 23 i forskriften	25
17. Miljøtilskudd til vedlikehold av fangdammer - § 24 i forskriften	25
Miljøtema utslipp til luft.....	25
Aktivitetområdet <i>Miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel</i>	26
18. Miljøtilskudd til spredning (av husdyrgjødsel) i vår/vekstsesongen - § 25 i forskriften.....	26
Ordninger for miljøtilskudd til beitelag	27
Miljøtema kulturlandskap.....	27
Aktivitetområdet <i>Opprettholde kulturlandskapet:</i>	27
19. Miljøtilskudd til drift av beitelag - § 7 i forskriften	27
Ordning som vil bli innført fra 2015.....	28
Ordninger som kan bli innført fra 2015	28
Ordninger som fra 2015 kan få to satser	29
Vedlegg:.....	29
Tilhørende dokumenter:	29

Innledning

Regionalt miljøprogram for jordbruket i Nordland (RMP) ble rullert i 2012/2013 med virkning for perioden 2013-2016. Dokumentet kan lastes ned fra Fylkesmannens nettside.

Programmet tar utgangspunkt i Nasjonalt miljøprogram 2012 (NMP) og en analyse av utfordringene og mulighetene i Nordland, slik de oppleves ved utgangen av perioden for Miljøprogram for landbruket i Nordland 2009-2012.

Del 1 i miljøprogrammet viser målene og strategiene, del 2 omtaler virkemidlene, mens del 3 gir en statusbeskrivelse av utfordringer og muligheter.

Hovedmålet for RMP

Regionalt miljøprogram for Nordland skal bidra til å redusere klimautslipp og forurensing, og sikre at biologiske, landskapsmessige og kulturhistoriske verdier i jordbrukets kulturlandskap ivaretas.

Delmål:

1. Egenart og identitet: Stimulere til jordbruk og skjøtsel som tar vare på den landskapsmessige egenarten i kommunene og fylket.
2. Natur- og kulturverdier: Ta vare på verdifulle kulturlandskap, kulturminner, kulturmiljøer, naturtyper og leveområder for planter og dyr.
3. Miljøpåvirkning: Redusere miljøbelastningen fra jordbruket til vann, luft og jord.
4. Ressursforvaltning: Ta vare på genressurser og redusere tap av næringsstoffer og jord. Ta vare på jordbrukets kulturlandskap som ressurs for økt matproduksjon, ny næringsutvikling, opplevelser og helsebringende aktiviteter.

Programsmål:

RMP fastsetter i del 2 en rekke virkemidler for å nå målene i miljøprogrammet. Der disse er en oppfølging av *Nasjonalt Miljøprogram 2012*, er også programmålene i det nasjonale miljøprogrammet gjengitt.

Strategiske satsingsområder i RMP

I perioden 2013 – 2016 vil Fylkesmannen gjennom *RMP Nordland* sette fokus på følgende hovedområder:

- Hindre gjengroing av prioriterte områder
- Motvirke tap av biologisk mangfold og kulturminner
- Redusere klimautslipp og forurensing
- Ivareta kulturlandskapet som ressurs for næringsutvikling, helse og trivsel.

Flere av utfordringene skal møtes med miljøtilskudd, og disse ordningene er fastsatt i *Forskrift om miljøtilskudd til jordbruket i Nordland*. Denne skal i utgangspunktet ikke endres i løpet av perioden for dette miljøprogrammet. Forskriften gir Fylkesmannen fullmakt til å fastsette satser for tilskudd, samt gi nærmere definisjoner og vilkår.

Vilkårene skal i utgangspunktet ligge fast, men enkelte korrigeringer vil trolig komme når vi får erfaring med hvordan ordningene fungerer i praksis. Vi tar derfor sikte på at det i god tid før hver søknadsomgang skal ligge en revidert veileder på Fylkesmannens nettside. Vilkår og foreløpige tilskuddssatser for søknadsomgangen 2014 framkommer av denne veilederen.

Hvem kan gis miljøtilskudd?

Foretak som kan motta produksjonstilskudd i jordbruket, og som oppfyller de øvrige vilkårene, kan søke om miljøtilskudd.

Miljøtilskudd til drift beitelag, jfr. forskriftens § 7, kan kun søkes av godkjente beitelag i Nordland.

Miljøtilskudd er rettighetsbasert, dvs. at alle foretak og beitelag som gjennomfører tiltak i samsvar med vilkårene, har rett til tilskudd. Tilskudd gis kun til tiltak som gjennomføres i det aktuelle søknadsåret.

Tilskudd til skjøtsel kan gis til tiltak på arealer som foretaket eier eller leier, og til tiltak på arealer hvor foretaket gjennomfører skjøtsel på oppdrag for eier. Ved skjøtsel på leid areal eller på oppdrag skal det foreligge en skriftlig avtale mellom foretaket og eieren av arealet. Kravet om skriftlig avtale omfatter for søknadsomgangen 2014 ikke skjøtsel av kanter langs offentlig vei, jfr. ordning nummer 1B.

Ved eierskifte er det foretaket som disponerte dyrene og/eller arealet den 31. juli som kan motta miljøtilskudd.

Alle grunnopplysningene (navn, organisasjonsnummer, driftssenter og kontonummer) må være de samme som i søknaden om produksjonstilskudd.

Krav om miljøplan

Miljøplan er beskrevet i [Forskrift om miljøplan](#) og i Statens landbruksforvaltning (SLF) sitt [Rundskriv 34/07: Kommentarer til forskrift om miljøplan og retningslinjer for kontroll](#).

Miljøplan trinn 1 skal inneholde (jf. § 4 i forskrift om miljøplan):

1. **Kart**¹⁾: Minstekravet er papirkart av økonomisk kartverk (ØK) i målestokk 1:5000. Kartet kan også foreligge elektronisk.
2. **Gjødslingsplan**: Ettårig plan er hovedregelen
Sprøytejournal: For de som er underlagt krav om dette i særforrifter.
3. **Sjekkliste**: Kan sammen med en veiledning lastes ned fra SLF sin [nettside](#).
4. **Tiltaksplan**: Hvis gjennomgangen av sjekklista avdekker avvik.
5. **Dokumentasjon**: På gjennomføring av tiltak. Det er tilstrekkelig å notere at et tiltak er gjennomført og dato. Annen dokumentasjon kan legges ved.

Merknad:

¹⁾ På miljøplankartet skal følgende tegnes inn (jf. side 3 i rundskriv 34/07 fra SLF):

- ✓ jordbruksareal som foretaket disponerer i vekstsesongen
- ✓ tun
- ✓ kantvegetasjon
- ✓ restareal og vann på eller i nærheten av jordbruksdrifta
- ✓ tilstøtende utmarksareal som blir brukt til beite
- ✓ kulturminner
- ✓ områder som er viktig for biologisk mangfold
- ✓ areal med risiko for tap av jord og næringsstoffer
- ✓ eventuelle andre forhold som har betydning for miljøet

Miljøplan trinn 2 skal inneholde:

1. **Målsetting** for foretakets miljøinnsats.
2. **Planer for tiltak** som skal fremme særskilte miljøformål. F.eks. en kort beskrivelse av planlagte tiltak utformet av foretaket, eller en skjøtselsplan laget noen med nødvendige fagkompetansen knyttet til natur- eller kulturverdiene som skal ivaretas.
3. **Dokumentasjon**: Som for miljøplan trinn 1.

For søknad om miljøtilskudd er Miljøplan trinn 1 satt som grunnvilkår for alle ordninger unntatt *Miljøtilskudd til drift av beitelag*. Dette innebærer at alle som søker om tilskudd fra følgende ordninger må som minimum ha Miljøplan trinn 1:

- 1B. Miljøtilskudd til slått av veikanter i jordbrukslandskapet
7. Miljøtilskudd til friarealer for gås
8. Miljøtilskudd til bevaringsverdige husdyrraser
10. Miljøtilskudd til hesjing
18. Miljøtilskudd til spredning (av husdyrgjødsel) i vår/vekstsesongen

Miljøplan trinn 2 er tilleggsvilkår for følgende ordninger:

- 1A. Miljøtilskudd til slått av lokalt verdifulle jordbrukslandskap (valgt ut av kommunen)

2. Miljøtilskudd til beite av lokalt verdifulle jordbrukslandskap (valgt ut av kommunen)
3. Miljøtilskudd til skjøtsel (slått) av slåttemark
4. Miljøtilskudd til beite av kystlynghei
5. Miljøtilskudd til (maskinell) slått av biologisk verdifulle arealer
6. Miljøtilskudd til beite av biologisk verdifulle arealer
9. Miljøtilskudd til (manuell) skjøtsel (slått) av gamle enger
11. Miljøtilskudd til skjøtsel av gravminne
12. Miljøtilskudd til skjøtsel av gravfelt
13. Miljøtilskudd til skjøtsel av andre automatisk freda kulturminner
14. Miljøtilskudd til skjøtsel av steingjerder
15. Miljøtilskudd til vegetasjonssone
16. Miljøtilskudd til stubb i områder med jordtap
17. Miljøtilskudd til vedlikehold av fangdammer

Miljøplankart, gjødslingsplan, sprøytejournal og dokumentasjon skal være oppdatert til enhver tid. Miljøplan trinn 2 skal oppdateres når det skjer endringer i det den omhandler. Innen 15. november skal sjekklista for inneværende år være fylt ut. Ved avvik i sjekklista skal tiltaksplan være laget innen samme dato.

Fylkesmannen setter ikke lengre krav om at kopi av Miljøplan trinn 2 skal sendes til kommunen. Det er heller ikke nødvendig å sende oppdatert miljøplankart til kommunen. Miljøplan skal til enhver tid være oppdatert og oppbevares på foretaket, og skal kunne legges fram ved kontroll.

Planer for tiltak eller krav om skjøtelsplan?

I forbindelse med ordningene for miljøtilskudd skilles det mellom begrepene *plan for tiltak*, og *skjøtelsplan*.

Plan for tiltak er ett av kravene som er satt i Miljøplan trinn 2. Med utgangspunkt i vilkårene for den enkelte tilskuddsordningen skal foretaket kort beskrive hvordan skjøtelsen planlegges gjennomført: Antall beitedyr, type beitedyr, planlagt beitestart, planlagt beiteslutt og eventuelle andre opplysninger.

Skjøtelsplan er i denne sammenhengen et dokument som er utarbeidet av noen som har den nødvendige kompetanse innenfor det aktuelle fagområdet. Skjøtelsplanen skal være godkjent av Fylkesmannen.

Egne skjøtelsplaner kreves for *Miljøtilskudd til skjøtsel av slåttemark* (ordning 3) og *Miljøtilskudd til beite av kystlynghei* (ordning 4). Fylkesmannen kan over handlingsplanmidlene for utvalgte naturtyper gi tilskudd til finansiering av skjøtelsplaner for slåttemark og kystlynghei. Ordningen forvaltes av miljøvernavdelinga.

Regional kulturminneforvaltning ved Nordland fylkeskommune og Sametinget kan sette krav om skjøtelsplan, eller på annen måte sette vilkår til skjøtelsen, i forbindelse med:

11. Miljøtilskudd til skjøtsel av gravminne

12. Miljøtilskudd til skjøtsel av gravfelt
13. Miljøtilskudd til skjøtsel av andre automatisk freda kulturminner
14. Miljøtilskudd til skjøtsel av steingjerder

Krav om skjøtelsesplan for kulturminner vil kun bli satt i unntakstilfeller. Hvis regionalt kulturminneforvaltning mener at det nødvendig med skjøtelsesplan, tar de kontakt med det aktuelle foretaket.

Søknad, saksbehandling og utbetaling

Søknadsfristen er 20. august for foretakene og 1. november for beitelagene.

Søknad skjer elektronisk via portalen Altinn: <https://www.altinn.no/>

Registreringsdato for areal, meter og dyretall er 31. juli i søknadsåret.

Alle arealtiltak må også kartfestes i det elektroniske søknadssystemet. Dette arbeidet kan være noe tidkrevende, noe som innebærer at søkerne bør starte søknadsprosessen i god tid før søknadsfristen. Søkere som selv ikke har mulighet til å søke elektronisk, og som ikke kan få bistand fra andre, må i god tid før søknadsfristen utløper henvende seg til landbruksforvaltninga i kommunen.

I tillegg til mengde i forhold til en utmålingsenhet (daa, dyreenheter, dyr, stykk og meter) skal søkeren for noen av ordningene gi opplysninger under rubrikken «subenhet». Dette er supplerende opplysninger om f.eks. dekar eller antall, som er nødvendige for statistikk og videre rapportering.

Søknader sendt etter fristen skal behandles ordinært, men innvilget tilskudd avkortes med et fastsatt kronebeløp per dag forsinkelsen varer. Søknader levert seinere enn 20 dager etter fristen skal avvises av kommunen dersom det ikke er gitt særskilt dispensasjon fra søknadsfristen.

Vedtak om tilskudd fattes av kommunen. Vedtaket kan påklages til Fylkesmannen i Nordland.

Som tidligere skjer utbetaling i løpet av mars måned det påfølgende året. Innvilget beløp under kr 300 utbetales ikke.

Ordninger for miljøtilskudd til foretak

Fra og med søknadsomgangen 2013 har hvert fylke valgt sine ordninger for miljøtilskudd ut fra en felles nasjonal «RMP-meny» som er fastsatt av avtalepartene i jordbruksoppgjøret. Denne menyen gjør det mulig å innføre et elektronisk søknadssystem, styrke målrettingen og forenkle resultatrapporteringen.

Noen av de tidligere tilskuddsordningene i Nordland er ikke videreført fra 2013. Enten er de ikke er med i den nasjonale menyen (bl.a. tilskudd til permanente gjerder), eller så har de blitt tatt ut som følge av vurderinger gjort i forbindelse med arbeidet med det nye regionale miljøprogrammet.

Samtidig er utmålingsenheten for noen av ordningene i Nordland endret fra og med søknadsomgangen 2013 (f.eks. fra meter til dekar), fordi disse må samsvare med den nasjonale RMP-menyen. Fra søknadsomgangen 2014 skal skjøtsel av veikanter (ordning 1B) igjen utmåles i meter.

Fylkesmannen fastsetter satsene, men kan ikke endre utmålingsenhetene. I tillegg til å fylle ut opplysningene som danner grunnlaget for tilskuddet, må søker for noen av ordningene også gi informasjon som bl.a. er nødvendig for videre rapportering og statistikk.

De ulike ordningene for miljøtilskudd er sortert under fem miljøtema som har sine egne program mål. Miljøtemaene er delt opp i ulike aktivitetsområder. Under hvert enkelt aktivitetsområde finner en så de enkelte tilskuddsordningene. Noen av tilskuddsordninger er også delt inn i tiltaksklasser. Søker må sørge for å plassere søknaden i rett tiltaksklasse.

Tilskuddsordningene som er valgt ut for Nordland er i denne veilederen nummerert fra 1 til 19, med henvisning til de aktuelle paragrafene i Forskrift om miljøtilskudd til jordbruket i Nordland og med opplysninger om hvordan ordningene er nummerert i det elektroniske søknadssystemet.

Miljøtema kulturlandskap

Jf. RMP punktene 2.1.1. (tiltak) og 3.1.2 (status)

Program mål:

Ta vare på og utvikle jordbrukets kulturlandskap. Ta vare på variasjonen i jordbrukets prioriterte kulturlandskap.

Aktivitetsområdet *Regionalt prioriterte kulturlandskap:*

Generelt om slått og beiting av lokalt verdifulle kulturlandskap:

Kommunen kan for perioden 2013-2016 definere inntil 2 % av jordbruksarealet i drift (produksjonstilskuddsarealet) som *lokalt verdifulle jordbrukslandskap*. Fordelingen av antall dekar per kommune tar fortsatt utgangspunkt i det totale produksjonstilskuddsarealet i 2005.

For disse arealene kan det gis miljøtilskudd til skjøtsel ved beiting og/eller slått. Hvis et lokalt verdifullt kulturlandskap både beites og slås, kan det gis tilskudd til enten beiting eller slått.

Ordningen kan også omfatte jordbrukslandskap som vurderes som verdifulle ut fra andre kriterier enn biologiske.

Slått av veikanter (ordning 1B) er en generell ordning, og disse arealene inngår ikke i de arealene som kommunene velger ut under ordningene 1A (slått av lokalt verdifulle jordbrukslandskap) og 2 (beiting av lokalt verdifulle jordbrukslandskap).

Miljøtilskudd til slått av lokalt verdifulle jordbrukslandskap - § 5 i forskriften

1A. Miljøtilskudd til slått av lokalt verdifulle jordbrukslandskap (valgt ut av kommunen)

(Ordning nummer 1.1.1 i tilskuddsbrevet.)

Kommunen kan etter nærmere vilkår gitt av Fylkesmannen velge ut hvilke kulturlandskap påvirket av slått som skal ha status som lokalt verdifulle. Arealene skal være en del av jordbrukets kulturlandskap. Tilskuddsordningen omfatter kun disse arealene.

Områder som velges ut skal kunne defineres inn under en eller flere av de følgende tiltaksklassene:

1. Bygdenært
2. Øyer/holmer/veiløse områder
3. Fjellområder
4. Areal med spesielle verdier

Søker skal etter samråd med kommunen plassere søknaden i rett tiltaksklasse.

Denne ordningen kan ikke kombineres med ordning nummer 2, *Miljøtilskudd til beite av lokalt verdifulle jordbrukslandskap*.

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 2,
- ✓ Kommunen skal sette vilkår for skjøtselen. Disse tas inn i foretakets miljøplan trinn 2.

<i>Foreløpig tilskuddssats</i>	<i>Enhet</i>	<i>Subenhet</i>	<i>Kr</i>	<i>Avgrensing</i>
Slått av verdifulle områder valgt ut av kommunen	daa		165	

1B. Miljøtilskudd til slått av veikanter i jordbrukslandskapet (velges ikke ut av kommunen)

(Ordning nummer 1.1.63 i tilskuddsbrevet.)

Tilskudd til skjøtsel av veikanter er en generell ordning for alle foretak, uavhengig av kommunenes prioriteringer under tilskuddsordning 1A, Miljøtilskudd til slått av lokalt verdifulle jordbrukslandskap.

Formålet med ordningen er skjøtsel av kulturlandskapet, samt redusert spredning av ugras.

Fra søknadsomgangen 2014 omfatter denne ordningen ikke slått langs offentlige veier (riks- og fylkes- og kommunale veier).¹⁾

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 1
- ✓ Veien må være opparbeidet og synlig på flybilder
- ✓ Det gis kun tilskudd til slått²⁾ av veikanter langs private veier
- ✓ Det gis kun tilskudd til én årlig slått av samme veikant
- ✓ Veikantene må grense mot fulldyrka eller overflatedyrka jord som foretaket eier eller leier, og som høstes ved slått, eller har åkervekster
- ✓ Bredden på arealet (veikanten) mellom veibanen og den fulldyrka/overflatedyrka jorda kan ikke være over 8 meter for å kunne defineres som tilskuddsberettiget
- ✓ Hele bredden på arealet (veikanten) skal slås

Inntegning på kart:

- ✓ Hvis foretaket eier eller leier veien skal tiltaket i det elektroniske søknadssystemet tegnes inn som ei linje langs kanten av veien.
- ✓ Hvis den private veien eies av andre, skal tiltaket tegnes inn som ei linje langs kanten av det fulldyrka eller overflatedyrka arealet som grenser opp mot veien og som søkeren eier eller leier.

Foreløpig tilskuddssats	Enhet	Subenhet	Kr	Avgrensing
Slått av veikanter	meter		7,50	

Kommentarer:

- ¹⁾ Offentlige veier omfattes av Vegdirektoratet sin *Håndbok 051 – arbeid på veg*, som blant annet setter krav om at den som gjennomfører slike tiltak må ha fullført et 6 timer arbeidsvarslingskurs. Før tiltaket gjennomføres må det sendes arbeidsvarsling til Statens vegvesen (riks- og fylkesveier) eller kommunen (kommunale veier), og gjennomføringen må sikres i samsvar med håndboka. Disse kravene knyttet til trafiksikkerhet vil også omfatte slått utført av landbruksforetakene. Fylkesmannen vurderer at disse generelle kravene ikke står i forhold til størrelsen på miljøtilskuddet, og velger derfor å ta de offentlige veiene ut av tilskuddsordningen.
- ²⁾ Beiting av utvalgte veikanter kan eventuelt defineres av kommunen inn under ordning 2 *Miljøtilskudd til beite av lokalt verdifulle kulturlandskap (valgt ut av kommunen)*

2. Miljøtilskudd til beite av lokalt verdifulle jordbrukslandskap (valgt ut av kommunen) - § 6 i forskriften

(Ordning nummer 1.1.2 i tilskuddsbrevet.)

Kommunen kan etter nærmere vilkår gitt av Fylkesmannen velge ut hvilke kulturlandskap påvirket av beiting som skal ha status som lokalt verdifulle. Arealene skal være en del av jordbrukets kulturlandskap. Tilskuddsordningen omfatter kun disse arealene.

Områder som velges ut skal kunne defineres inn under en eller flere av de følgende tiltaksklassene:

1. Bygdenært
2. Øyer/holmer/veiløse områder
3. Fjellområder
4. Areal med spesielle verdier

Søker skal etter samråd med kommunen plassere søknaden i rett tiltaksklasse.

Denne ordningen kan ikke kombineres med ordning nummer 1A, *Miljøtilskudd til slått av lokalt verdifull jordbrukslandskap valgt ut av kommunen*.

Foto: Gunnar Nygaard

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 2
- ✓ Kommunen skal sette vilkår for skjøtselen. Disse tas inn i foretakets miljøplan trinn 2.
- ✓ Beitedyrene skal per 31.7 i søknadsåret være ett år eller eldre
- ✓ Beitesesongen skal vare mer enn 8 uker i søknadsåret
- ✓ I søknaden skal beitedyrene oppgis i antall standard dyreenheter ¹⁾ og arealet oppgis i dekar

<i>Foreløpig tilskuddssats</i>	<i>Enhet</i>	<i>Subenhet</i>	<i>Kr</i>	<i>Avgrensning</i>
Beite av verdifulle områder valgt ut av kommunen	dyreenhet ¹⁾	daa	155	

Kommentar:

- ¹⁾ 1 sau/geit = 1 dyreenhet, 1 ku/okse = 5 dyreenheter, hest og ungdyr av storfe = 3 dyreenheter. Beiting med hjort omfattes ikke av ordningen.

Miljøtema biologisk mangfold

Jf. RMP punkt 2.1.3 (tiltak) og 3.1.3 (status).

Programsmål:

Et mangfold av naturtyper med registrert biologisk mangfold skal restaureres og vedlikeholdes innen 2020. Status for truede arter i jordbruket skal bedres innen 2020. Økt bruk og vern av landbrukets genetiske ressurser.

Aktivitetsområdet *Utvalgte naturtyper:*

Slåttemarker og kystlynghei:

Innsynsløsningen i [Naturbase](http://www.miljodirektoratet.no/no/Tjenester-og-verktoy/Database/Naturbase/) (<http://www.miljodirektoratet.no/no/Tjenester-og-verktoy/Database/Naturbase/>) gir en oversikt over registrerte lokaliteter/forekomster av naturtyper og arter. Det foregår et kontinuerlig oppdateringsarbeid, og ikke alle lokaliteter er per i dag registrert i *basen*. Avgrensninger og verdisetting kan også endres ved økt kunnskap. Fylkesmannens miljøvernnavdeling har oversikt over dette.

3. Miljøtilskudd til skjøtsel (slått) av slåttemark - § 8 i forskriften

(Ordning nummer 2.3.7 i tilskuddsbrevet.)

Det kan gis tilskudd til skjøtsel av slåttemarker som er klassifisert som «svært viktig» (A-lokalitet) eller øg «viktig» (B-lokalitet) av Miljødirektoratet i [Naturbase](#).

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 2
- ✓ Det må ikke brukes kjemiske plantevernmidler, mineralgjødning eller husdyrgjødsel på arealet uten at dette er godkjent av Fylkesmannen
- ✓ Slått skal gjennomføres etter frøsetting, vanligvis i siste halvdel av juli
- ✓ Graset tørkes på bakken eller i hesjer, og fjernes når det er tørt
- ✓ Avlinga skal så langt det er mulig nyttes til fôr for egen eller andres besetning
- ✓ Skjøtsel skal for øvrig skje i samsvar med skjøtelsesplan godkjent av Fylkesmannen. Planen skal følge som vedlegg til foretakets Miljøplan trinn 2.

Foto: Ingvild Gabrielsen

Foreløpig tilskuddssats	Enhet	Subenhet	Kr	Avgrensing
Skjøtsel av slåttemark	daa		750	

Kommentar:

Foretak som søker om Miljøtilskudd til skjøtsel av slåttemark, kan også søke om tilskudd over handlingsplanmidlene for utvalgte naturtyper, som forvaltes av Fylkesmannen.

4. Miljøtilskudd til beite av kystlynghei - § 9 i forskriften

Ordning nummer 2.4.10 i tilskuddsbrevet.

Det kan gis tilskudd til skjøtsel av kystlynghei som er klassifisert som «svært viktig» (A-lokalitet) eller øg «viktig» (B-lokalitet) av Miljødirektoratet i [Naturbase](#).

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 2
- ✓ Tilskudd gis per utegangersau som foretaket disponerer (kode 133 for produksjonstilskudd)
- ✓ Sauen skal per 31.7 i søknadsåret være ett år eller eldre
- ✓ Beitesesongen i kystlyngheia skal være mer enn 7 måneder i søknadsåret
- ✓ Driftsopplegget skal være godkjent av Mattilsynet
- ✓ Skjøtsel skal skje i samsvar med skjøtelsesplan godkjent av Fylkesmannen. Planen skal følge som vedlegg til foretaket sin miljøplan trinn 2.
- ✓ Arealet som beites skal i søknaden oppgis i dekar.

Foto: Bioforsk Tjøtta

<i>Foreløpig tilskuddssats</i>	<i>Enhet</i>	<i>Subenhet</i>	<i>Kr</i>	<i>Avgrensning</i>
Beite av kystlynghei	dyreenhet ¹⁾	daa	300	

Kommentar:

¹⁾ 1 sau = 1 dyreenhet

Aktivitetområdet *Prioriterte naturverdier*:

5. Miljøtilskudd til (maskinell) slått av biologisk verdifulle arealer - § 10 i forskriften (Ordning nummer 2.4.12 i tilskuddsbrevet.)

Denne ordningen kan ikke kombineres med ordning nummer 6, *Miljøtilskudd til beite av biologisk verdifulle arealer*.

Ordningen omfatter **maskinell**¹⁾ slått (4-hjuls traktor) og kun i følgende områder:

- ✓ Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (Engan-Ørnes og Kjelvik i Sørfold, samt Blomsøy-Hestøy og Skålvær i Alstahaug)
- ✓ Vegaøyen verdensarvområde
- ✓ Røst

Vilkår for skjøtselen:

- ✓ Miljøplan trinn 2
- ✓ Slått skal skje med 4-hjuls traktor
- ✓ Der det fins skjøtelsesplan som inkluderer det aktuelle arealet skal slått skje i samsvar med denne.

<i>Foreløpig tilskuddssats</i>	<i>Enhet</i>	<i>Subenhet</i>	<i>Kr</i>	<i>Avgrensning per foretak - kr</i>
Maskinell skjøtsel av biologisk verdifulle arealer	daa		260	15 000

Kommentarer:

- ¹⁾ Tilskudd til **manuell slått** med ljå, tohjulstraktor o.l. kan i de samme områdene gis over ordning nummer 9: *Miljøtilskudd til skjøtsel av gamle enger.*

6. Miljøtilskudd til beite av biologisk verdifulle arealer - § 11 i forskriften

(Ordningsnummer 2.4.13 i tilskuddsbrevet.)

Denne ordningen kan ikke kombineres med ordning nummer 5, *Miljøtilskudd til slått av biologisk verdifulle arealer.*

Ordningen omfatter:

- ✓ Følgende naturtyper i kulturlandskapet som av Miljødirektoratet er klassifisert som «svært viktige» (A-lokalitet), «viktige» (B-lokalitet) i Naturbase: Strandeng, naturbeitemark, hagemark, beiteskog og artsrike veikanter
- ✓ Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (Engan-Ørnes og Kjelvik i Sørfold, samt Blomsøy-Hestøy og Skålvær i Alstahaug)
- ✓ Vegaøyen verdensarvområde
- ✓ Røst

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 2
- ✓ Arealene skal ikke gjødsles
- ✓ Beiteområdet skal være inngjerdet eller naturlig avgrenset (øy eller liknende)
- ✓ Beiting må starte tidlig i sesongen, og beitetrykket må være stort nok til å opprettholde en typisk beitemarksflora

<i>Foreløpig tilskuddssats</i>	<i>Enhet</i>	<i>Subenhet</i>	<i>Kr</i>	<i>Avgrensing per foretak - kr</i>
Beite av biologisk verdifulle arealer	daa		250	15 000

Kommentar:

Ordningen omfatter ikke beiting av kystlynghei. Slikt tilskudd gis over ordning nummer 4:

Miljøtilskudd til beite av kystlynghei.

7. Miljøtilskudd til friarealer for gås - § 12 i forskriften

(Ordningsnummer 2.4.14 i tilskuddsbrevet.)

Foretak kan motta miljøtilskudd for å la trekkende hvitkinngås og kortnebbgås beite uten å bli jaget.

Hvis det i løpet av våren kommer til nye arealer som ikke er omfattet av ordningen, skal det legges til rette for at disse kan komme inn under ordningen det påfølgende året.

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 1
- ✓ Gjelder areal for beitende hvitkinngås og kortnebbgås i kommunene Vega, Herøy, Alstahaug, Træna, Bodø, Hadsel, Sortland, Øksnes og Andøy
- ✓ Gjelder fulldyrka eller overflatedyrka arealer
- ✓ Arealet skal være tegnet inn på foretaket sitt miljøplankart
- ✓ Foretaket må i forkant av beitesesongen forplikte seg til å stille nærmere angitte arealer til disposisjon for beitende gjess. Gåsa skal ikke jages.
- ✓ Beiting må være dokumentert av kommunen eller Norsk institutt for naturforskning (NINA). Det forutsettes at foretaket samtykker til at dette arbeidet utføres på arealene, og ved forespørsel bidrar med opplysninger om gåsebeitingen.
- ✓ Ved søknad skal foretaket plassere arealet i samme kategori (høyt, middels eller lavt belasta) som det ble gitt tilskudd for året før. Nye søkere kontakter kommunen for å få oppgitt en foreløpig kategori.
- ✓ Kommunen avgjør i hver søknadsomgang om et område skal gis tilskudd som lavt, middels eller høyt belasta. Denne avgjørelsen bygger på en vurdering av den gjennomsnittlige belastningen i søknadsåret og de to årene før.

<i>Foreløpig tilskuddssatser med inndeling etter belastning</i>	<i>Enhet</i>	<i>Subenhet</i>	<i>Kr</i>	<i>Avgrensing</i>
Arealer som er lavt belasta med gåsebeiting	daa		80	
Arealer som er middels belasta med gåsebeiting	daa		180	
Arealer som er høyt belasta med gåsebeiting	daa		300	

Kommentar:

Tilskuddsordningen ble fram til 2013 kalt «Tilskudd til tiltak for å tilrettelegge beitearealer for trekkende hvitkinngås og kortnebbgås».

Aktivitetssområdet *Husdyr, kulturplanter og genressurser:*

8. Miljøtilskudd til bevaringsverdige husdyrraser - § 13 i forskriften

(Ordning nummer 2.5.16 i tilskuddsbrevet.)

Tilskuddsordningen omfatter kurasene sidet trønder- og nordlandsfe (STN), telemarksfe og vestlandsk fjordfe, samt nordlandshesten/lyngshesten og steigarsauen.

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 1
- ✓ Tilskudd gis til søkere som eier eller ved avtale disponerer dyrene
- ✓ Tilskudd gis for antall dyr som er 12 måneder eller

Foto: Åsa Hellem

- eldre og registrert på foretaket per 31. juli i søknadsåret
- ✓ Tilskudd til sidet trønder- og nordlandsfe, telemarksfe og vestlandsk fjordfe gis til melkekyr og ammekyr som normalt kalver årlig, og inntil 2 gårdsokser av samme rase per foretak. Foretaket må kunne dokumentere minst 7/8 raserenhet.
 - ✓ Tilskudd til nordlandshest/lyngshest gis til dyr som er stambokført hos Norsk Hestesenter
 - ✓ Tilskudd til steigarsau vil fra 2014 bare gis for sau som er tildelt «låst kode» som steigarsau i Sauekontrollen til Animalia

Foreløpig tilskuddssats	Enhet	Subenhet	Kr	Avgrensing
Nordlandshest/lyngshest	stk		2 000	
Sidet trønder- og nordlandsfe, telemarksfe og vestlandsk fjordfe	stk		3 000	
Steigarsau	stk		1 000	

9. Miljøtilskudd til (manuell) skjøtsel (slått) av gamle enger - § 14 i forskriften

(Ordning nummer 2.5.17 i tilskuddsbrevet.)

Ordningen omfatter **manuell**¹⁾ slått (ljå, tohjulstraktor e.l.) og kun i følgende områder:

- ✓ Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (Engan-Ørnes og Kjelvik i Sørfold, samt Blomsøy-Hestøy og Skålvær i Alstahaug)
- ✓ Vegaøyen verdensarvområde
- ✓ Røst

Slåttemarker som i de nevnte områdene er klassifisert som A- og B-lokaliteter i Naturbase, omfattes ikke av denne ordningen.²⁾

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 2
- ✓ Slått skal skje med ljå, tohjulstraktor o.l.
- ✓ Der det fins skjøtelsesplan som inkluderer det aktuelle arealet skal slåtten skje i samsvar med denne.

Foreløpig tilskuddssats	Enhet	Subenhet	Kr	Avgrensing
Manuell skjøtsel av gamle enger	daa		1 000	

Kommentarer:

- 1) Tilskudd til **maskinell** slått med 4-hjuls traktor kan i de samme områdene gis over ordning nummer 5: *Miljøtilskudd til slått av biologisk verdifulle arealer* (§ 10).
- 2) For slåttemarker som er registrert som A- og B-områder i Naturbase kan det søkes om tilskudd over ordning nummer 3: *Miljøtilskudd til skjøtsel av slåttemark* (§ 8).

Miljøtema kulturminner og kulturmiljøer

Jf. RMP punktene 2.1.4 (tiltak) og 3.1.4 (status)

Programsmål:

Status for kulturminner og kulturmiljøer skal bedres innen 2020.

Aktivitetssområdet *Andre tradisjonelle driftsformer:*

10. Miljøtilskudd til hesjing - § 15 i forskriften

(Ordning nummer 3.7.23 i tilskuddsbrevet.)

Tilskuddet gis for areal som høstes for høytørking utendørs i hesje.

Hensikten med ordningen er å ta vare på og synliggjøre en tradisjonell driftsform, og det forutsettes derfor at hesjingen foregår på tradisjonelt vis. Andre alternative metoder for tørking av gras omfattes ikke av ordningen.

Foto: Bioforsk, Kvithamar

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 1
- ✓ Arealet som høstes skal være fulldyrka eller overflatedyrka
- ✓ Alt gras som høstes på arealet som det søkes tilskudd til skal hesjes.
- ✓ Hesjene skal stå på det samme arealet
- ✓ Hå kan beites

<i>Foreløpig tilskuddssats</i>	<i>Enhet</i>	<i>Subenhet</i>	<i>Kr</i>	<i>Avgrensing</i>
Hesjing	daa		1 000	

Kommentar:

Det kan både søkes om miljøtilskudd til hesjing og til slått, hvis det aktuelle arealet omfattes av en av tilskuddsordningene for slått.

Aktivitetssområdet *Automatisk freda kulturminner:*

11. Miljøtilskudd til skjøtsel av gravminne - § 16 i forskriften

(Ordning nummer 3.8.24 i tilskuddsbrevet.)

12. Miljøtilskudd til skjøtsel av gravfelt - § 17 i forskriften

(Ordning nummer 3.8.25 i tilskuddsbrevet.)

13. Miljøtilskudd til skjøtsel av andre automatisk freda kulturminner - § 18 i forskriften

(Ordning nummer 3.8.26 i tilskuddsbrevet.)

Hensikten med disse tre ordningene (11, 12 og 13) er at automatisk freda kulturminner skal kunne framstå som synlige.

Kulturminnene skal ligge på eller i nær tilknytning til innmark (fulldyrka, overflatedyrka eller innmarksbeite), og være registrert som «synlige over markoverflaten» i databasen *Askeladden*. Landbruksforvaltninga i kommunen og regional kulturminneforvaltning (Fylkeskommunen og Sametinget) har innsyn i *Askeladden* og kan avklare hvilke kulturminner dette omfatter.

I noen tilfeller har det vist seg at kulturminner ved en feil er registrert som «synlige over markoverflaten» i *Askeladden*, selv om de ikke er det. I slike tilfeller gis det ikke miljøtilskudd til skjøtsel. Det gis heller ikke tilskudd til skjøtsel av kulturminner som i *Askeladden* står oppført med «uavklart» vernestatus. I disse tilfellene kan en kontakte kulturminneforvaltningen for eventuell nærmere avklaring.

Når avstanden mellom to eller flere gravminner er mindre enn 50 meter, regnes de som del av et gravfelt.

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 2
- ✓ Regionale kulturminnemyndigheter (Nordland fylkeskommune og Sametinget) kan for nærmere spesifiserte kulturminner sette krav om egen skjøtelsesplan, eller på annen måte sette vilkår til skjøtselen.
- ✓ Skjøtselen skal skje inntil/på selve kulturminnet, samt i sikringssonen som er minimum 5 meter fra kulturminnet sin synlige ytterkant
- ✓ Den årlige vegetasjonsskjøtsel skal omfatte beiting, slått eller rydding av kratt og rotskudd, slik at det gravminnet framstår som godt synlig
- ✓ Noen trær kan stå, dette må vurderes individuelt. Gamle/syke trær må fjernes på grunn av fare for rotvelt som kan skade kulturminnet
- ✓ Det skal ikke brukes tunge maskiner eller redskap som går ned i jorda, uten at dette på forhånd er avtalt med kulturminnemyndigheten
- ✓ Arbeidet skal for øvrig utføres i samsvar med [Riksantikvarens veileder for skjøtsel av automatisk freda kulturminner](#)

Foreløpige tilskuddssatser	Enhet	Subenhet	Kr	Avgrensing
Slått - gravminne	stk	daa	1 000	

Beite - gravminne	stk	daa	1 000	
Slått - gravfelt	daa		1 500	
Beite - gravfelt	daa		1 000	
Slått - andre automatisk freda kulturminner	daa		1 500	
Beite - andre automatisk freda kulturminner	daa	stk	1 000	

Aktivitetssområdet *Nyere tids kulturminner:*

14. Miljøtilskudd til skjøtsel av steingjerder - § 19 i forskriften

(Ordning nummer 3.9.27 i tilskuddsbrevet.)

Ordningen er i søknadsskjema ført opp som «Bakkemurer/steingjerder» under «Skjøtsel av bakkemurer, trekker og skigarder».

Foto: Åsa Hellem

Steingjerdet må ligge i jordbrukslandskapet, være minimum 50 cm høgt og i en slik tilstand at det framstår som et gjerde. Det skal være et oppmurt gjerde, ikke ei steinrøys. Gjerdet trenger ikke være intakt i hele den opprinnelige gjerdelinja, men den omsøkte delen må være hel.

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 2
- ✓ Steingjerdet skal være tegnet inn på foretaket sitt miljøplankart
- ✓ Regional kulturminnemyndigheter (Nordland fylkeskommune og Sametinget) kan for nærmere spesifiserte steingjerder sette krav om egen skjøtelsesplan, eller på annen måte sette vilkår til skjøtselen.
- ✓ Steingjerdet skal vedlikeholdes på begge sider
- ✓ Stein som faller ned skal legges opp igjen
- ✓ Ved reparasjon av gjerdet må det ikke tas stein fra automatisk freda kulturminner
- ✓ Steingjerdet skal holdes fri for vegetasjon på begge sider slik at det er godt synlig
- ✓ Det skal ikke brukes kjemiske plantevernmidler for å fjerne vegetasjon

<i>Foreløpig tilskuddssats</i>	<i>Enhet</i>	<i>Subenhet</i>	<i>Kr</i>	<i>Avgrensing</i>
Skjøtsel av steingjerder	meter		30	

Kommentar:

Det kan søkes om SMIL-tilskudd som engangsstøtte til istandsetting av steingjerder.

Miljøtema avrenning til vassdrag og kyst

Jf. RMP punktene 2.1.6 (tiltak) og 3.1.6 (status)

Programsmål:

Ingen vannforekomster i jordbruksdominerte områder skal nedklassifiseres innen 2021. De mest utsatte vannforekomstene i jordbruksdominerte områder skal ha bedret status innen 2015/2021.

Aktivitetsområdet Avrenning, andre områder:

15. Miljøtilskudd til vegetasjonssone - § 22 i forskriften

(Ordning nummer 5.12.50 i tilskuddsbrevet.)

Det kan i tilknytning til areal med korn og poteter/grønnsaker¹⁾ gis miljøtilskudd til vegetasjonssoner²⁾. Dette er overgangssoner mellom dyrka mark og vann eller vassdrag³⁾, som fungerer som filter for jordpartikler, næringsstoffer og partikkelbundne plantevernmidler i avrenningen fra jordbruksarealene⁴⁾.

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 2
- ✓ Arealet skal grense mot vann eller vassdrag
- ✓ Vegetasjonssonen skal være tegnet inn på foretaket sitt miljøplankart
- ✓ Maksimal avstand fra arealet til vann eller vassdrag kan være 30 meter
- ✓ Minstebredde på vegetasjonssonen skal være 10 meter
- ✓ Vegetasjonssonen kan bestå av gras og/eller busker og trær og skal ha et tett og sammenhengende plantedekke
- ✓ Vegetasjonssonen skal ikke gjødsles
- ✓ I søknaden skal både antall meter og dekar vegetasjonssone oppgis

Kommentarer:

- ¹⁾ Det gis ikke tilskudd til vegetasjonssoner når tilgrensende arealer er eng
- ²⁾ Det kan søkes om SMIL-tilskudd til etablering av vegetasjonssoner.
- ³⁾ Definisjonen av vassdrag er gitt i vannressurslovens §§ 2 og 3.
- ⁴⁾ Forskrift om produksjonstilskudd setter krav om etablering av vegetasjonssoner på minimum 2 meter.

Foreløpig tilskuddssats	Enhet	Subenhet	Kr	Avgrensning
Skjøtsel av vegetasjonssone	meter		10	

16. Miljøtilskudd til stubb i områder med jordtap - § 23 i forskriften

(Ordning nummer 5.12.53 i tilskuddsbrevet.)

Tiltaket omfatter ingen/utsatt jordbearbeiding på arealer utsatt for vinderosjon og hvor formålet er ressursbevaring, kombinert med redusert tap av jord og næringsstoffer.

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 2, som også skal beskrive erosjonsfaren
- ✓ Foretaket må ha korn eller grønnfôrvekster uten gjenlegg på arealer utsatt for vinderosjon
- ✓ Jordbearbeiding i søknadsåret utsettes fra høst til tidligst 15. februar påfølgende år
- ✓ Halmen skal ikke brennes

<i>Foreløpig tilskuddssats</i>	<i>Enhet</i>	<i>Subenhet</i>	<i>Kr</i>	<i>Avgrensing</i>
Stubb i områder med jordtap	daa		62	

Kommentar:

Korn eller grønnfôr med gjenlegg er å betrakte som engareal etter at kornet er høstet og er ikke tilskuddsberettiget.

17. Miljøtilskudd til vedlikehold av fangdammer - § 24 i forskriften

(Ordning nummer 5.12.54 i tilskuddsbrevet.)

Fangdammer skal bidra til å holde igjen partikler og næringsstoffer, for å redusere forurensingen av vannforekomster. Som følge av arbeidet med Vannforskriften kan Fylkesmannen peke ut *prioriterte områder* som skal gis en høyere tilskuddssats.

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 2
- ✓ Tilskudd gis for gjennomføring av årlig tilsyn og nødvendige tiltak
- ✓ For å sikre sollys til nitrogenopptak skal sidekantene holdes fri for trær som skygger
- ✓ Sedimentasjonskammeret skal tømmes ved behov

<i>Foreløpig tilskuddssats</i>	<i>Enhet</i>	<i>Subenhet</i>	<i>Kr</i>	<i>Avgrensing</i>
Vedlikehold av fangdammer	daa	antall	7 000	

Kommentar:

Det kan søkes kommunen om SMIL-tilskudd til etablering av fangdammer.

Miljøtema utslipp til luft

Jf. RMP punktene 2.1.8 (tiltak) og 3.1.8 (status).

Programmål:

Jordbruket skal øke opptaket av karbon i jord. Jordbruket skal redusere utslipp av lystgass (N₂O) og/eller metan (CH₄). Utnyttelsen av næringsstoffer i husdyrgjødsel skal bedres, med reduserte utslipp av ammoniakk tilsvarende 8 prosent innen 2020.

Aktivitetområdet *Miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel*

18. Miljøtilskudd til spredning (av husdyrgjødsel) i vår/vekstsesongen - § 25 i forskriften

(Ordning nummer 6.13.59 i tilskuddsbrevet.)

Miljøtilskudd til spredning i vår/vekstsesongen gjelder for spredning av husdyrgjødsel på eng. Formålet med denne tilskuddsordningen er at all spredning skal skje så tidlig slik at mest mulig av næringsstoffene kan tas opp av planteveksten.

Vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 1
- ✓ Foretaket skal ha årlig gjødslingsplan
- ✓ Tilskuddsordningen omfatter eng som foretaket eier eller leier, og hvor all spredning av husdyrgjødsel i søknadsåret skjer før siste slått og seinest 15. august
- ✓ Det omsøkte arealet må i søknadsåret faktisk brukes som spredeareal for husdyrgjødsel
- ✓ For de arealer det er søkt om *Miljøtilskudd til spredning i vår/vekstsesongen* gis det ikke dispensasjon fra denne datoen
- ✓ På disse arealene kan det etter 15. august heller ikke spres silopressaft eller regnvann fra gjødsellager
- ✓ Hvis noe husdyrgjødsel på eid eller leid areal på foretaket spres etter 15. august på andre engareal eller på åpen åker, må denne gjødsel moldes ned for at foretaket for de øvrige engarealene fortsatt skal være tilskuddsberettiget for *Miljøtilskudd til spredning i vår/vekstsesongen*.
- ✓ Tilskuddet beregnes ut fra størrelsen på engarealet hvor all spredning av husdyrgjødsel er gjennomført seinest 15. august. Hvis det etter 15. august spres husdyrgjødsel på andre engareal, skal disse arealene ikke inngå i beregningsgrunnlaget for denne ordningen for miljøtilskudd.
- ✓ Det kan ikke føres opp dobbelt spredeareal hvis foretaket sprer husdyrgjødsel to eller flere ganger i løpet av vekstsesongen

<i>Foreløpig tilskuddssats</i>	<i>Enhet</i>	<i>Subenhet</i>	<i>Kr</i>	<i>Avgrensing</i>
Spredning i vår/vekstsesongen	daa		15	

Ordninger for miljøtilskudd til beitelag

Miljøtema kulturlandskap

Jf. RMP punktene 2.1.1. (tiltak) og 3.1.2 (status)

Programsmål:

Ta vare på og utvikle jordbrukets kulturlandskap. Ta vare på variasjonen i jordbrukets prioriterte kulturlandskap.

Aktivitetssområdet *Opprettholde kulturlandskapet:*

19. Miljøtilskudd til drift av beitelag - § 7 i forskriften

(Ordning nummer 1.2.5 i tilskuddsbrevet.)

Godkjente beitelag kan søke om tilskudd for hest, storfe og småfe på utmarksbeite.

Søknadsfristen er 1. november.

Vilkår:

- ✓ Beitelaget må være godkjent av Fylkesmannen (til og med 2012) eller kommunen (fra og med 2013)¹⁾
- ✓ Laget må ha et gyldig organisasjonsnummer i Enhetsregisteret
- ✓ Laget må ha minst 2 aktive medlemmer, det vil si medlemmer med egne besetninger som deltar i beitelagsaktivitetene²⁾
- ✓ Antall dyr som slippes på beite må tilsvare minst 150 småfe (10 småfe tilsvarer 1 storfe/hest)
- ✓ Laget må ha beiterett i området som brukes til beite
- ✓ Beiteområdet må være angitt på kart
- ✓ Dyra må være minst 8 uker på utmarksbeite
- ✓ Laget må organisere effektivt og forsvarlig tilsyn og sanking av egne og andres dyr i beiteområdet
- ✓ Tilskudd gis per heimsanka dyr

Kommentarer:

¹⁾ Retningslinjer for godkjenning av nye beitelag framkommer av eget rundskriv fra Fylkesmannen til kommunene. Hvis laget har beitedyr i flere kommuner, skal kommunene det gjelder sammen avgjøre hvilken kommune som skal ha ansvar for godkjenning av laget og behandling av søknad om miljøtilskudd.

²⁾ Jfr. Rundskriv 2013/8 fra Statens landbruksforvaltning til fylkesmannsembetene og kommunen om utbetaling av regionale miljøtilskudd.

Følgende elektroniske vedlegg skal følge søknaden:

- ✓ Foreløpig årsrapport for inneværende år som gir en oversikt over antall dyr som er sluppet og tapt, gjennomført tilsyn og andre tiltak i beitefeltet i søknadsåret
- ✓ Foreløpig regnskap for inneværende år

<i>Foreløpig tilskuddssats</i>	<i>Enhet</i>	<i>Subenhet</i>	<i>Kr</i>	<i>Avgrensing</i>
Hest og storfe	dyr		20	
Småfe	dyr		10	

Ordning som vil bli innført fra 2015

Under Miljøtema kulturminner og kulturmiljøer og aktivitetsområdet Nyere tids kulturminner:

Miljøtilskudd til skjøtsel av viktige kulturhistoriske områder - § 20 i forskriften

Med virkning fra og med søknadsomgangen 2015 skal Fylkesmannen i samråd med regional kulturminneforvaltning (fylkeskommunen og Sametinget), og etter forslag fra kommunene, velge ut kulturhistoriske områder hvor det kan gis tilskudd til vegetasjonsskjøtsel.

Foreløpige vilkår:

- ✓ Miljøplan trinn 2, som beskriver planlagte og dokumenterer gjennomførte tiltak
- ✓ Området skal være tegnet inn på foretakets sitt miljøplankart
- ✓ Regionale kulturminnemyndigheter (Nordland fylkeskommune og Sametinget) kan for nærmere spesifiserte områder sette krav om utforming og godkjenning av egen
- ✓ skjøtelsesplan
- ✓ Hvis det ikke er satt krav om skjøtelsesplan, skal gjennomføringen av tiltakene avtales med kommunen
- ✓ Skjøtsel kan skje ved beiting og/eller slått

<i>Foreløpig tilskuddssats</i>	<i>Enhet</i>	<i>Subenhet</i>	<i>Kr</i>	<i>Avgrensing</i>
Kulturhistoriske områder	daa		2 000	

Ordninger som kan bli innført fra 2015

Under Miljøtema avrenning til vassdrag og kyst og aktivitetsområdet - Prioriterte områder:

Miljøtilskudd til ugjødsel randsoner i eng i prioriterte områder - § 21 i forskriften

I seinere søknadsomganger kan **Miljøtilskudd til ugjødsla randsoner i eng** bli innført i prioriterte områder. Dette vil i så fall skje som en oppfølging av Vannforskriften, og formålet vil være å hindre næringsstoffene i gjødsla å forurense vannforekomster.

Foreløpige vilkår

- ✓ Miljøplan trinn 2, som beskriver planlagte og dokumenterer gjennomførte tiltak
- ✓ Arealet skal grense mot vann eller vassdrag¹⁾
- ✓ Arealet som ikke gjødsles skal være tegnet inn på foretakets sitt miljøplankart
- ✓ Maksimal avstand fra arealet til vann eller vassdrag kan være 30 meter
- ✓ Minstebredde på den ugjødsla randsonen skal være 5 meter

Tilskudd beregnes pr dekar. Tilskuddssatsen er ikke fastsatt.

Kommentar:

- ¹⁾ Definisjonen av vassdrag framkommer av vannressurslovens §§ 2 og 3. Tilskudd til ugjødsla randsoner i eng omfatter bare prioriterte områder.

Ordninger som fra 2015 kan få to satser

I forbindelse med oppfølgingen av Vannforskriften kan Fylkesmannen peke ut prioriterte områder som skal gis en høyere tilskuddssats enn andre områder.

Dette omfatter ordningene:

Miljøtilskudd til vegetasjonssone i prioriterte områder - § 22 i forskriften **Miljøtilskudd til vedlikehold av fangdammer i prioriterte områder - § 23 i forskriften**

Tilskuddene beregnes per dekar. Tilskuddssatsene er ikke fastsatt.

Inntil slike prioriterte områder eventuelt blir utpekt, henvises søkerne til ordningene (15) Miljøtilskudd til vegetasjonssone og (17) Miljøtilskudd til vedlikehold av fangdammer.

Vedlegg:

- ✓ Forskrift om miljøtilskudd til jordbruket i Nordland

Tilhørende dokumenter:

- ✓ Regionalt miljøprogram for jordbruket i Nordland 2013-2016
- ✓ Miljøtilskudd i Nordland – oversikt over tilskuddsordningene i søknadsomgangen 2014
- ✓ Miljøtilskudd til skjøtsel av lokalt verdifulle jordbrukslandskap – areal per kommune

Statens hus

Moloveien 10

tlf: 75 53 15 00 || fax: 75 52 09 77

fmnopost@fylkesmannen.no

www.fmno.no

www.twitter.com/FMNordland ||

